

DRAHOŠ A ĎALŠÍ proti Slovenskej republike

rozsudok z 9. januára 2018

Prípád vznikol na základe ôsmich sťažností, a to Drahoš a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 47922/14), Martinovičová a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 49902/14), Rauscher-Nachwalger proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 55307/14), Gálfy a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 76478/14), Mišík a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 13285/15), Slávik a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 34749/15), Palinay a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 9738/16) a Pitrunová a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 45303/16). Uvedené sťažnosti v rokoch 2014 až 2016 Súdu predložilo spolu 86 sťažovateľov. Sťažovatelia sú vlastníkami bytov, na ktoré sa vzťahoval systém regulovaného nájomného. Podľa príslušnej právnej úpravy museli prenajímať svoje byty nájomcom za nájomné, ktoré nesmelo presiahnuť maximálnu výšku nájomného, stanovenú štátom. Sťažovatelia sa sťažovali podľa článku 1 Protokolu č. 1 a článku 14 Dohovoru, že ich právo na pokojné užívanie majetku bolo porušené v dôsledku uplatňovania regulácie nájomného na byty, ktoré vlastní a že obmedzenia, ktoré vyplývali zo systému regulovaného nájomného, predstavovali diskriminačné zaobchádzanie. Predovšetkým tvrdili, že zásah do ich práva na pokojné užívanie majetku na nich uvalil neprimerané bremeno. Argumentovali, že regulované nájomné bolo neprimerane nízke v porovnaní s trhovým nájomným a právna úprava prijatá s cieľom ukončiť systém regulovaného nájomného neposkytovala vlastníkom bytových domov žiadne odškodnenie.

Súd rozsudkom z 9. januára 2018 vyhlásil za neprijateľnú časť sťažnosti č. 34749/15 v rozsahu, v akom sa týkala systému regulovaného nájomného vo vzťahu k majetku Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Bratislava Staré mesto pred 6. februárom 2013 a tiež v rozsahu, v akom sa týkala jedného z bytov tohto sťažovateľa. Zvyšok sťažnosti vyhlásil za prijateľný.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti Súd odkázal na svoj rozsudok v prípade *Bittó a ďalší proti Slovenskej republike* z 28. januára 2014 a nasledujúce rozsudky týkajúce sa regulácie nájomného (napr. rozsudok *Mečiar a ďalší proti Slovenskej republike* z 10. januára 2017), v ktorých zistil, že systém regulovaného nájomného znamenal zásah do majetku sťažovateľov, že tento zásah predstavoval spôsob kontroly užívania ich majetku zo strany štátu, ktorý je potrebné posudzovať podľa druhého odseku článku 1 Protokolu č. 1, že bol „zákonný“, sledoval legitímny cieľ sociálnej politiky a že bol „v súlade so všeobecným záujmom“. Ďalej Súd v týchto rozsudkoch konštatoval, že regulované nájomné bolo aj napriek viacerým jeho zvýšeniam podstatne nižšie než trhové nájomné a vzal tiež do úvahy, že legislatíva pripúšťajúca postupné zvyšovanie regulovaného nájomného nemohla slúžiť ako základ na získanie odškodnenia za užívanie majetku v systéme regulovaného nájomného s akýmkoľvek spätným účinkom. Súd preto v uvedených prípadoch usúdil, že štátne orgány pri implementácii systému regulovaného nájomného nedodržali spravodlivú rovnováhu medzi všeobecnými záujmami spoločnosti a ochranou práva sťažovateľov na majetok, v dôsledku čoho došlo k porušeniu ich práv podľa článku 1 Protokolu č. 1. Súd konštatoval, že posudzovaný prípad *Drahoš a ďalší* sa v plnej miere zhoduje s prípadom *Bittó a ďalší* a nasledujúcimi prípadmi týkajúcimi sa regulácie nájomného a z tohto dôvodu rozhodol, že **došlo k porušeniu práv sťažovateľov podľa článku 1 Protokolu č. 1**. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa diskriminácie, Súd s odkazom na rozsudok v prípade *Bittó a ďalší proti Slovenskej republike* z 28. januára 2014 konštatoval, že **nie je potrebné skúmať podstatu námietky sťažovateľov podľa článku 14 Dohovoru** v spojení s článkom 1 Protokolu č. 1.

Sťažovatelia požadovali spolu 35 737 581,13 EUR ako majetkovú škodu. Okrem toho požadovali 50 000 EUR pre každého z nich z titulu nemajetkovej ujmy, s výnimkou sťažovateľa pána Rauscher-Nachwalgera, ktorý požadoval 40 000 EUR. Ďalej si uplatnili spolu 653 061,44 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Súd jednotlivým sťažovateľom priznal sumy pokrývajúce náhradu majetkovej škody aj nemajetkovej ujmy, pohybujúce sa od 270 EUR do 343 400 EUR, spolu vo výške 3 628 380 EUR. Okrem toho im priznal náhradu nákladov a výdavkov celkovo vo výške 197 310 EUR. Zvyšok ich nárokov zamietol.

SILÁŠOVÁ A ĎALŠÍ proti Slovenskej republike rozsudok (revízia) z 30. januára 2018

Rozsudkom z 30. januára 2018 Súd zrevidoval rozsudok vyhlásený 28. júna 2016 v prípade sťažnosti č. 36140/10, ktorým rozhodol, že došlo k porušeniu práva sťažovateľov na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru v dôsledku podmienok zákonného nájmu pozemkov v záhradkových osadách a priznal sťažovateľom náhradu majetkovej škody v celkovej výške 67 030 EUR, náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 200 EUR pre každého sťažovateľa a spoločne 2 000 EUR z titulu nákladov a výdavkov.

Keďže jedna zo sťažovateliek, pani Jolana Dorčíková, zomrela ešte pred prijatím rozsudku, vláda požiadala o jeho revíziu podľa pravidla 80 Rokovacieho poriadku Súdu. Následne žiaden z jej dedičov nevyjadril želanie pokračovať v konaní pred Súdom namiesto nej.

Súd pripomenul, že je jeho praxou vyčiarknuť sťažnosť zo zoznamu prípadov, ak žiadny dedič alebo blízky príbuzný nevyjadril želanie pokračovať v konaní. Ďalej konštatoval, že nezistil žiadne osobitné okolnosti týkajúce sa dodržiavania ľudských práv zaručených Dohovorom a jeho protokolmi, ktoré by odôvodňovali pokračovanie v posudzovaní sťažnosti týkajúcej sa pani Dorčíkovej. Rozhodol preto o vyčiarknutí sťažnosti zo svojho zoznamu prípadov v rozsahu, v akom sa týka tejto sťažovateľky. V dôsledku toho Súd zmenil výrok o spravodlivom zadosťučinení týkajúci sa majetkovej škody aj nemajetkovej ujmy tak, aby nezahŕňal pani Dorčíkovú. Zostávajúcim sťažovateľom ostali priznané jednotlivé sumy z titulu majetkovej škody celkovo vo výške 66 450 EUR a z titulu nemajetkovej ujmy suma 200 EUR pre každého z nich. Keďže sťažovatelia boli zastúpení rovnakým advokátom, Súd sumu 2 000 EUR pôvodne priznanú všetkým spoločne ako náhradu nákladov a výdavkov ponechal v nezmenenej výške priznanú zostávajúcim sťažovateľom spoločne.

SMOLKO proti Slovenskej republike rozsudok z 29. marca 2018

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 62906/16, podanej proti Slovenskej republike 25. októbra 2016 slovenským občanom, pánom Martinom Smolkom. Vo svojej sťažnosti podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru namietal neprimeranú dĺžku občianskoprávneho konania týkajúceho sa údajnej diskriminácie pri odmeňovaní a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Konanie sa začalo v máji 2008. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie prebiehalo viac ako 9 rokov a 9 mesiacov na dvoch stupňoch, pričom stále nebolo skončené. Pred podaním sťažnosti Súdu sa sťažovateľ obrátil aj na ústavný súd, ktorý jeho sťažnosť v apríli 2016 odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Súd rozsudkom z 29. marca 2018 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú. Nestotožnil sa s argumentáciou vlády, ktorá tvrdila, že článok 6 ods. 1 nie je na posudzované konanie aplikovateľný. Súd v tomto ohľade poukázal na to, že právo na rovnaké zaobchádzanie je vnútroštátnym právnym poriadkom uznané, a že sa s ním spája procesné právo na súdnu ochranu pred zásahmi doň, ako aj právo žiadať náhradu za nemajetkovú ujmu. Predbežnú námietku vlády preto zamietol.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd poukázal na svoju judikatúru, podľa ktorej primeranosť dĺžky konania musí byť posúdená vo svetle okolností prípadu a s odkazom na nasledujúce kritériá: zložitnosť veci, správanie sťažovateľa, postup príslušných orgánov a význam sporu pre sťažovateľa. Súd poukázal na svoj rozsudok v prípade *Obluk proti Slovenskej republike* z 20. septembra 2006, v ktorom zistil porušenie vo vzťahu k podobným otázkam, aké vznikli aj v predmetnom prípade. Po preskúmaní všetkých predložených dokumentov Súd nezistil žiadnu skutočnosť alebo argument, ktoré by ho presvedčili, aby v posudzovanom prípade dospel k inému záveru. Preto konštatoval, že dĺžka predmetného konania bola prehnaná a teda **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**.

Súd priznal sťažovateľovi „za majetkovú škodu, nemajetkovú ujmu a náklady a výdavky“ sumu 2 000 EUR.

ŠTVRTECKÝ proti Slovenskej republike rozsudok z 5. júna 2018

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 55844/12 podanej proti Slovenskej republike 21. augusta 2012 slovenským občanom, pánom Miroslavom Štvrteckým. Sťažovateľ bol v októbri 2006 obvinený z vydierania a vzatý do väzby. Trestné stíhanie sťažovateľa bolo niekoľko krát rozšírené o ďalšie skutky. V júni 2008 bol spolu s ďalšími osobami obžalovaný, obžaloba sa týkala spolu 18 obžalovaných a 16 trestných činov. V júni 2010 špecializovaný trestný súd uznal sťažovateľa vinným zo založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, viacerých skutkov vydierania, hrubého nátlaku a podvodu a odsúdil ho na trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov. Sťažovateľ bol počas celého prípravného konania a konania pred súdom vo väzbe, ktorá bola opakovane predĺžená a zostal v nej až do rozhodnutia najvyššieho súdu o zamietnutí odvolania proti odsudzujúcemu rozsudku, ktorý týmto nadobudlo právoplatnosť. V auguste 2010 sa sťažovateľ obrátil na ústavný súd namietajúc, že jeho väzba už nebola odôvodnená, trvala neprimerane dlhý čas, a že najvyšší súd v uznesení z júna 2010 (zamietajúcom sťažnosť proti rozhodnutiu o predĺžení väzby) neodpovedal na všetky argumenty uvedené v sťažnosti. V októbri 2010 ústavný súd prijal časť tejto sťažnosti na ďalšie konanie, vrátane námietky týkajúcej sa dĺžky väzby. Nálezom z decembra 2011 ústavný súd konštatoval porušenie článku 5 ods. 4 Dohovoru okrem iného vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu z júna 2010, avšak nepovažoval za potrebné preskúmať zvyšok sťažovateľovej ústavnej sťažnosti z augusta 2010, teda ani námietku podľa článku 5 ods. 3 Dohovoru týkajúcu sa dĺžky jeho väzby. Pred Súdom sťažovateľ okrem iného namietal podľa článku 5 ods. 3 Dohovoru, že dĺžka jeho väzby bola neprimeraná a že mu v tomto ohľade bolo odoprené vymožitelné právo na odškodnenie v rozpore s článkom 5 ods. 5 Dohovoru.

Súd rozsudkom z 5. júna 2018 vyhlásil námietku podľa článku 5 ods. 3 za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný.

Čo sa týka prijateľnosti sťažnosti, Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľ vzhľadom na nález ústavného súdu stratil status poškodenej osoby. Nestotožnil sa ani s námietkou vlády, že sťažovateľ formuloval ústavnú sťažnosť z augusta 2010 iba proti najvyššiemu súdu a neidentifikoval všetky orgány zodpovedné za údajné porušenie jeho práv a teda nevyčerpal vnútroštátne prostriedky nápravy. Súd v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že ústavný súd v októbri 2010 prijal časť sťažovateľovej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, vrátane námietky ohľadne dĺžky jeho väzby, konštatujúc, že spĺňa formálne procesné požiadavky.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti, Súd rozhodol v prospech Slovenskej republiky, stotožniac sa s argumentmi vlády. Obdobie väzby, ktoré posudzoval, sa začalo v októbri 2006, kedy bol sťažovateľ vzatý do väzby a skončilo sa v júni 2010, kedy bol odsúdený súdom prvého stupňa, čo predstavuje viac ako tri roky a osem mesiacov. Vzal do úvahy, že posudzovaný prípad sa týkal zločineckej skupiny, ktorá systematicky pôsobila niekoľko rokov, používajúc metódy vydierania, násilia a hrubého nátlaku a že sťažovateľ bol podozrivý z vodcovstva tejto zločineckej skupiny. Súd uznal, že dôvodné podozrenie, že sťažovateľ spáchal trestné činy, z ktorých bol obvinený, sa zakladalo na presvedčivých dôkazoch a pretrvávalo počas celého konania vedúceho k jeho odsúdeniu. Ďalej poznamenal, že hlavným dôvodom väzby až do 27. mája 2010 (kedy už boli všetci svedkovia vypočutí súdom) bola obava, že sťažovateľ bude mariť trestné konanie pôsobením na svedkov a kontaktovaním ďalších páchatel'ov. Poukázal na skutočnosť, že vnútroštátne súdy sa okrem všeobecnej hrozby vyplývajúcej z organizovaného charakteru trestnej činnosti odvolali aj na konkrétne okolnosti prípadu, preto akceptoval, že hrozba kolúzie skutočne existovala a v príslušnom období opodstatňovala väzbu sťažovateľa. Navyše v septembri 2007 vnútroštátne orgány rozšírili dôvody väzby sťažovateľa aj o hrozbu jeho pokračovania v trestnej činnosti a neskôr v období po vypočutí všetkých svedkov súdom bolo nebezpečenstvo pokračovania v trestnej činnosti jediným dôvodom väzby. Súd sa domnieval, že vzhľadom na charakter údajnej trestnej činnosti, najmä metódy násilia a vydierania, boli tieto dôvody aj v neskoršom štádiu konania pred súdom opodstatnené. Ďalej konštatoval, že vnútroštátne orgány poukazovali na konkrétne skutkové okolnosti prípadu, dôvody nimi uvádzané pre pokračujúcu väzbu neboli „všeobecné a abstraktné“, ani nemožno tvrdiť, že by nariadili alebo predĺžili sťažovateľovu väzbu z identických alebo šablónovitých dôvodov, používajúc formalistické a abstraktné vyjadrenia. S plynutím času sa vyvíjalo odôvodnenie súdov tak, aby odrážalo stav vyšetrovania a neskôr súdneho konania a potvrdilo, že dôvody väzby stále platia. Súd preto dospel k záveru, že dôvody väzby boli „relevantné a dostatočné“ počas celého obdobia väzby. Pokiaľ ide o otázku, či vnútroštátne orgány postupovali v trestnom konaní proti sťažovateľovi s „osobitnou starostlivosťou“, Súd poukázal na značnú zložitosť konania, rozsiahle dokazovanie, početné pojednávania a doručovanie predvolaní rôznym stranám, ako aj skutočnosť, že konanie si vyžadovalo individuálne rozhodovanie o trestnej zodpovednosti množstva obžalovaných vo vzťahu k rôznym trestným skutkom. Poznamenal, že v prípravnom konaní, ktoré trvalo rok a 8 mesiacov, boli kontinuálne odhaľované a vyšetrované nové trestné činy, tri krát rozširované obvinenia proti sťažovateľovi, bolo vypočutých množstvo svedkov a podozrivých a použité ďalšie početné opatrenia pri vyšetrovaní, ktoré boli nevyhnutné. V konaní pred súdom sťažovateľ zostal vo väzbe ďalšie dva roky, pričom v priebehu tohto obdobia prvostupňový súd nariadil pojednávania pravidelne tak, aby boli dodržané zákonom stanovené lehoty na prípravu obhajoby a zároveň prijal osobitné preventívne opatrenia, aby zabránil možnému mareniu konania (ustanovenie náhradného obhajcu a uloženie poriadkových pokút). Súd nezistil žiadne prietahy alebo nedostatky v konaní, ktoré by naznačovali, že vnútroštátne orgány

nepostupovali s „osobitnou starostlivosťou“. Dospel preto k záveru, že **nedošlo k porušeniu článku 5 ods. 3 Dohovoru**. Vzhľadom na tento záver vyhlásil námietku podľa článku 5 ods. 5 za neprijateľnú.

BALAN A ĎALŠÍ proti Slovenskej republike rozsudok (revízia) zo 17. júla 2018

Rozsudkom zo 17. júla 2018 Súd zrevidoval rozsudok vyhlásený 27. júna 2017 v prípade sťažností č. 51414/11 a 46098/12, ktorým rozhodol, že došlo k porušeniu článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru v dôsledku uplatňovania systému regulácie nájomného.

Keďže jeden zo 65 sťažovateľov, pán Branislav Gálus, zomrel ešte pred prijatím rozsudku, vláda požiadala o jeho revíziu podľa pravidla 80 Rokovacieho poriadku Súdu, žiadajúc o vyčiarknutie príslušnej časti sťažnosti zo zoznamu prípadov. Právny zástupca uviedol, že sa o úmrtí pána Gálusa dozvedel až po vyhlásení rozsudku a oznámil, že pán Gálus mal tri dedičky, ktoré žiadajú Súd, aby im umožnil pokračovať v konaní o sťažnosti namiesto sťažovateľa. Dedičky uviedli, že nemali vedomosť o sťažnosti prebiehajúcej pred Súdom, a preto nemohli Súd informovať o úmrtí sťažovateľa pred prijatím rozsudku.

Súd pripomenul, že strany majú povinnosť spolupracovať pri vedení konania a informovať Súd o všetkých okolnostiach, ktoré sú relevantné v súvislosti so sťažnosťou a že tieto povinnosti sa vzťahujú aj na ich právnych zástupcov. Podľa pravidla 44C Rokovacieho poriadku Súdu ak strana nespolupracuje, Súd môže vyvodiť také dôsledky, ktoré považuje za primerané. Vzhľadom na okolnosti posudzovaného prípadu však nepovažoval za nevyhnutné vyvodzovať akékoľvek takéto dôsledky a sumy spravodlivého zadosťučinenia, ktoré predtým priznal pánovi Gálusovi, Súd priznal spoločne jeho trom dedičkám, konkrétne 21 000 EUR z titulu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, 1 000 EUR z titulu nákladov a výdavkov, 25 % sumy požadovanej pánom Gálusom za znalecký posudok na cenu nájmu jednotlivých bytov a 930 EUR za náklady na preklad v rozsahu, v akom sa pán Gálus na týchto nákladoch podieľal.

BALOGH A ĎALŠÍ proti Slovenskej republike rozsudok z 31. augusta 2018

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 35142/15 proti Slovenskej republike, ktorú 9. júla 2015 Súdu predložilo 51 slovenských občanov. Sťažovatelia namietali, že dĺžka konania o ich reštitučnom nároku bola neprimeraná a že v tomto ohľade nemali k dispozícii účinný prostriedok nápravy, v rozpore s požiadavkami článku 6 ods. 1 a článku 13 Dohovoru. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie trvalo viac ako 13 rokov a 3 mesiace, počas ktorých konanie prebiehalo pred pozemkovým úradom a súdmi dvoch stupňov, pričom stále nebolo skončené.

Dĺžkou namietaného konania sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ten v januári 2015 sťažnosť odmietol. Ústavný súd konštatoval, že konanie pred pozemkovým úradom a konanie pred krajským súdom je potrebné posudzovať oddelene. Sťažnosť v časti týkajúcej sa správneho konania odmietol z dôvodu nevyčerpania prostriedkov nápravy, pretože sťažovatelia nepodali žalobu proti nečinnosti podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Vo vzťahu k časti sťažnosti

týkajúcej sa konania pred krajským súdom ústavný súd poukázal na to, že konanie na súdoch trvalo približne 4 a pol roka, z čoho približne dva roky konanie prebiehalo na najvyššom súde, avšak sťažovatelia svoju sťažnosť obmedzili iba na konanie pred krajským súdom. Dospel k záveru, že dĺžka konania na krajskom súde nebola neprimeraná a sťažnosť v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Súd rozsudkom z 31. augusta 2018 spojil námietku vlády týkajúcu sa nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy vo vzťahu k sťažnosti podľa článku 6 ods. 1 s podstatou sťažnosti podľa článku 13 Dohovoru a vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že pokiaľ ide o administratívnu fázu konania, sťažovatelia mali podať žalobu proti nečinnosti správneho orgánu podľa § 250t ods. 1 OSP, že záver súdu o prieťahoch v správnom konaní mohol slúžiť ako základ nároku na náhradu škody vo vzťahu k majetkovej škode aj nemajetkovej ujme podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a že v prípade neúspechu sa mohli domáhať subsidiárnej ochrany zo strany ústavného súdu podľa článku 127 ústavy. Podľa vlády mali teda k dispozícii viacero prostriedkov nápravy zahŕňajúcich preventívne aj kompenzačné prvky, ktorých súhrn spĺňal požiadavky vyplývajúce z judikatúry Súdu. Súd poukazujúc na svoju judikatúru pripomenul, že prostriedok nápravy dostupný na účel vznesenia námietky ohľadom dĺžky konania je v zmysle článku 13 a článku 35 ods. 1 Dohovoru účinný iba vtedy, ak je spôsobilý pokryť všetky fázy napadnutého konania a vziať do úvahy jeho celkovú dĺžku. Navyše musí zabrániť namietanému porušeniu alebo pokračovaniu v ňom, alebo poskytnúť primeranú náhradu za porušenie, ku ktorému už došlo. Súd poznamenal, že vzťah medzi uvedenými rôznymi prostriedkami nápravy je čiastočne nejasný a bol toho názoru, že kumulácia prostriedkov nápravy, ktorá vedie k znásobeniu súdnych konaní, vyvoláva pochybnosti o jej celkovej účinnosti. Pochybnosti Súdu boli znásobené skutočnosťou, že rozdelenie posudzovania dĺžky konania na jeho administratívnu fázu a súdnu fázu konania je v rozpore s prístupom Súdu, spočívajúcom v posudzovaní celkovej dĺžky konania. Okrem toho Súd poznamenal, že hoci prostriedky nápravy podľa § 250t OSP a zákona č. 514/2003 Z. z. sú už dlhší čas súčasťou slovenského právneho poriadku, nebola preukázaná ich skutočná účinnosť. Preto považoval vládou uvedený súhrn prostriedkov nápravy v súvislosti s dĺžkou administratívnej fázy konania za neúčinný. Súd tiež poukázal na skutočnosť, že napriek tomu, že formulácia ústavnej sťažnosti sťažovateľov umožňovala ústavnému súdu preskúmať dĺžku konania pred pozemkovým úradom a pred krajským súdom ako celok, ústavný súd vylúčil zo svojho prieskumu časť konania, ktorá prebiehala pred pozemkovým úradom a teda dĺžka konania nebola nikdy preskúmaná ako celok. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Súd dospel k záveru, že sťažovatelia nemali k dispozícii účinný prostriedok nápravy vo vzťahu k ich sťažnosti na neprimeranú dĺžku konania, a preto **došlo k porušeniu článku 13 Dohovoru** v spojení s článkom 6 ods. 1 Dohovoru. Ďalej Súd uviedol, že často konštatoval porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel k záveru, že dĺžka predmetného konania bola neprimeraná. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**.

Sťažovatelia požadovali spoločne 871 510 EUR ako náhradu majetkovej škody a 30 000 EUR pre každého z nich z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho si uplatnili nárok na náhradu nákladov a výdavkov, ktorého výšku vo vzťahu k obdobiu pred rokom 2014 ponechali na úvahu Súdu a vo vzťahu k obdobiu od roku 2014 spoločne požadovali 276 191,77 EUR. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a údajnou majetkovou škodou, preto

zamietol tento nárok. Na druhej strane priznal každému zo sťažovateľov 6 200 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu nákladov a výdavkov zamietol z dôvodu, že nebol nepodložený žiadanými relevantnými podpornými dokumentmi.

ENGELHARDT proti Slovenskej republike
rozsudok z 31. augusta 2018

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 12085/16, podanej proti Slovenskej republike 26. februára 2016 českým občanom, pánom Júliusom Engelhardtom. Sťažovateľ namietal, že dĺžka konania o jeho reštitučnom nároku bola neprimeraná a že v tomto ohľade nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, v rozpore s požiadavkami článku 6 ods. 1 a článku 13 Dohovoru. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie trvalo viac ako 25 rokov na jedinom stupni, pričom stále nebolo skončené.

Sťažovateľ sa na nečinnosť obvodného pozemkového úradu sťažoval nadriadenému orgánu. Krajský pozemkový úrad uznal, že v konaní pred obvodným pozemkovým úradom sa vyskytli zbytočné prietahy. Sťažovateľ následne podal žalobu proti nečinnosti podľa § 250t ods. 1 OSP. Krajský súd v apríli 2012 žalobu zamietol s odôvodnením, že obvodný pozemkový úrad bol personálne poddimenzovaný a preťažený množstvom reštitučných žiadostí, pričom so sťažovateľom aktívne komunikoval. Toto rozhodnutie bolo v januári 2013 zrušené ústavným súdom (pozri nižšie). Vec bola opätovne preskúmaná krajským súdom, ktorý v apríli 2013 žalobe vyhovel a nariadil obvodnému pozemkovému úradu, aby o sťažovateľovom nároku rozhodol do 60 dní. Sťažovateľ v auguste 2014 podal novú žalobu podľa § 250t ods. 1 OSP tvrdiac, že pozemkový úrad príkaz krajského súdu nespĺnil. V máji 2015 krajský súd žalobe vyhovel, prikázal obvodnému pozemkovému úradu rozhodnúť vo veci do 3 mesiacov a uložil mu pokutu vo výške 1 000 EUR.

Sťažovateľ medzičasom podal ústavný súd dve sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Prvá ústavná sťažnosť smerovala proti pozemkovému úradu, predovšetkým proti dĺžke konania, ktoré tam prebiehalo. Ústavný súd ju v auguste 2012 odmietol z dôvodu nedostatku právomoci na jej preskúmanie. Konštatoval, že sťažovateľ mal podať krajskému súdu novú žalobu. Napriek tomu, že už sťažovateľ bol pri využití tohto prostriedku nápravy neúspešný, krajský súd mal aj naďalej právomoc na konanie o takýchto žalobách. Sťažovateľova druhá ústavná sťažnosť smerovala proti krajskému súdu, pričom sťažovateľ namietal okrem iného nespravodlivosť konania vedúceho k rozhodnutiu z apríla 2012, ktorým krajský súd zamietol sťažovateľovu žalobu (pozri vyššie). Ústavný súd nálezom z januára 2013 vyhovel príslušnej časti sťažnosti a konštatoval porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé konanie, zrušil rozhodnutie krajského súdu z 2012, vrátil sťažovateľovu žalobu krajskému súdu na nové prejednanie a priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 2 000 EUR.

Súd rozsudkom z 31. augusta 2018 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú. Nestotožnil sa s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na nález ústavného súdu z januára 2013, priznané odškodnenie, opätovné preskúmanie sťažovateľovej prvej žaloby a rozhodnutie krajského súdu z apríla 2013 tvrdila, že sťažovateľ stratil status poškodenej osoby vo vzťahu k obdobiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu z apríla 2013. Súd poukázal na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi odškodnenie založené na jeho zistení o porušení práva na spravodlivé konanie pred krajským súdom, zatiaľ čo posudzovaný prípad sa týka namietaného porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote pozemkovým úradom. Súd neriešil otázku, či odškodnenie priznané ústavným súdom v tejto súvislosti bolo

relevantné, pretože konštatoval, že príkaz krajského súdu z apríla 2013 na urýchlenie reštitučného konania v sťažovateľom prípade nemal žiadny preventívny účinok a sumu priznanú ústavným súdom v čase, keď dĺžka reštitučného konania predstavovala viac ako 20 rokov na jedinom stupni konania, Súd nepovažoval za dostatočnú. Ďalšiu námietku vlády týkajúcu sa nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy vo vzťahu k sťažnosti podľa článku 6 ods. 1 Súd spojil s podstatou sťažnosti podľa článku 13 Dohovoru.

Súd sa nestotožnil ani s argumentáciou vlády, že sťažovateľ mal k dispozícii žalobu proti nečinnosti správneho orgánu podľa § 250t ods. 1 OSP, žalobu o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a ústavnú sťažnosť podľa článku 127 ústavy, teda viacero prostriedkov nápravy zahŕňajúcich preventívne aj kompenzačné prvky, ktorých súhrn podľa vlády spĺňal požiadavky vyplývajúce z judikatúry Súdu. Poukazujúc na svoju judikatúru pripomenul, že prostriedky nápravy sú v zmysle článku 13 Dohovoru účinné, ak zabraňujú namietanému porušeniu alebo pokračovaniu v ňom, alebo ak poskytujú primeranú náhradu za porušenie, ku ktorému už došlo. Súd konštatoval, že opakované využitie žaloby podľa § 250t ods. 1 OSP sťažovateľom nemalo žiadny preventívny účinok, odškodnenie priznané sťažovateľovi ústavným súdom (ak by bolo z hľadiska posudzovanej sťažnosti relevantné) bolo zjavne nedostatočné a funkčný vzťah medzi rôznymi prostriedkami nápravy bol nejasný. Súd navyše poznamenal, že kumulácia rôznych prostriedkov nápravy vytvára možnosti pre znásobovanie súdnych konaní, čo vyvoláva pochybnosti o celkovej účinnosti systému. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považoval vládou uvedený súhrn prostriedkov nápravy v súvislosti s dĺžkou reštitučného konania za neúčinný a dospel k záveru, že **došlo k porušeniu článku 13 Dohovoru** v spojení s článkom 6 ods. 1 Dohovoru. Ďalej Súd uviedol, že často konštatoval porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel k záveru, že dĺžka predmetného konania bola neprimeraná. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**.

Sťažovateľ požadoval 50 000 EUR ako náhradu nemajetkovej ujmy. Súd mu z tohto titulu priznal 25 350 EUR. Vzhľadom na to, že sťažovateľ si neuplatnil žiadny nárok na náhradu nákladov a výdavkov, Súd mu z tohto titulu nepriznal žiadnu sumu.

VISY proti Slovenskej republike

rozsudok zo 16. októbra 2018

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 70288/13, podanej proti Slovenskej republike 5. novembra 2013 rakúskym občanom, pánom Stephanom Visym. Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Sťažovateľ bol obchodník združený s veľkou rakúskou finančnou a priemyselnou skupinou. Na základe obchodnej dohody mal sťažovateľ kanceláriu v Bratislave a tá sa nachádzala na rovnakej adrese ako priestory ďalších subjektov patriacich do skupiny. Aj keď proti sťažovateľovi nebolo vznesené žiadne oficiálne obvinenie, v Rakúsku sa viedlo vyšetrowanie rôznych transakcií, do ktorých bol zapojený, pre podozrenia z podvodu, porušenia tajomstva a nelegálneho využívania informácií. V rámci tohto vyšetrowania požiadala rakúska prokuratúra slovenské orgány o prehliadku obchodných priestorov v Bratislave a zaistenie dokumentov relevantných pre vyšetrowanie. Prehliadka bola vykonaná v roku 2009 a boli zaistené obchodné dokumenty a elektronické úložné médiá (USB kľúče), nájdené aj v sťažovateľovej kancelárii, ktoré neskôr boli odovzdané rakúskym orgánom. Nálezom z decembra 2010 ústavný súd rozhodol, že došlo

k porušeniu práva sťažovateľa na pokojné užívanie majetku, práva na rešpektovanie súkromného života a práva na súdnu a inú právnu ochranu. Konštatoval, že príkaz na prehliadku a zaistenie vecí, ktorý bol vydaný na Slovensku, sa nevzťahoval na sťažovateľa a jeho kanceláriu, a že rámec príkazu bol preto prekročený. Ústavný súd zakázal prokuratúre pokračovať v porušovaní práv sťažovateľa a nariadil jej, aby požiadala rakúske orgány o vrátenie nezákonne zaistených vecí s cieľom ich vrátenia sťažovateľovi. Dňa 7. marca 2012 o 9.10 hod. boli tieto predmety vrátené sťažovateľovmu právnomu zástupcovi a o 9.15 hod. mu boli znova odobraté a zaistené s odkazom na nové dožiadanie rakúskych orgánov z apríla 2011. Sťažovateľ podal niekoľko sťažností na všetky stupne prokuratúry. V prvom rade namietal, že mu neboli vrátené všetky predmety, ktoré mu boli zaistené v roku 2009, a že prokuratúra sa neuisťala, či rakúske orgány zničili všetky kópie, ktoré urobili zo zaisteného a im zaslaného materiálu a v druhom rade namietal proti opätovnému zaisteniu vecí. Všetky sťažovateľove podania boli zamietnuté. Sťažovateľ napokon podal novú ústavnú sťažnosť tvrdiac, že nezaistením úplného súladu s nálezom ústavného súdu z decembra 2010 a opätovným zaistením slovenské orgány porušili viaceré jeho práva, vrátane práva na rešpektovanie súkromného života a korešpondencie, práva na pokojné užívanie majetku a práva na účinný prostriedok nápravy. Ústavný súd v máji 2013 sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Sťažovateľ pred Súdom namietal, že opätovné zaistenie nosičov, na ktorých sa nachádzali okrem iného aj informácie, na ktoré sa vzťahuje ochrana dôvernosti vzťahu medzi advokátom a klientom, bolo v rozpore s jeho právom na rešpektovanie súkromného života a korešpondencie podľa článku 8 Dohovoru. Okrem toho namietal, že v rozpore s článkom 13 Dohovoru mu bol odmietnutý účinný prostriedok nápravy.

Súd rozsudkom zo 16. októbra 2018 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti Súd uviedol, že kľúčovou skutočnosťou, ktorú bolo potrebné v tomto prípade posúdiť, bolo opätovné zaistenie šiestich jednotiek elektronických úložných médií, keďže nebolo sporné, že obsahovali obchodné informácie a zahŕňali aj právne poradenstvo chránené dôvernosťou vzťahu medzi advokátom a klientom. Súd konštatoval, že tento zásah do práva chráneného článkom 8 Dohovoru splňal podmienku súladu so zákonom, keďže bol vykonaný na základe dožiadania rakúskych orgánov v rámci vzájomnej právnej pomoci podľa Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach a Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie a jeho vykonanie bolo upravené príslušnými ustanoveniami slovenského Trestného poriadku. Súd bol tiež toho názoru, že zásah sledoval legitímny cieľ, pretože zaistenie vecí bolo vykonané na účely trestného vyšetrovania. Pokiaľ ide o otázku, či opätovné zaistenie splnilo požiadavku „nevyhnutnosti v demokratickej spoločnosti“, Súd poznamenal, že opätovné zaistenie sa zakladalo na dožiadaní rakúskej prokuratúry a nebolo v žiadnej fáze ani v Rakúsku, ani na Slovensku podrobné súdnej kontrole. Ústavný súd nepreskúmal opätovné zaistenie ako také, ale zaoberal sa posúdením opätovného zaistenia prokuratúrou, pričom jeho preskúmanie bolo limitované iba na otázky ústavnosti. Čo sa týka sťažovateľovej námietky, že vzhľadom na to, že sa opätovné zaistenie uskutočnilo bezprostredne po vrátení príslušných predmetov jeho advokátovi, bol zbavený možnosti sa s ním poradiť a náležite uplatňovať svoje práva, Súd neakceptoval argument vlády, podľa ktorej bolo slobodnou vôľou sťažovateľa nezúčastniť sa na vrátení predmetov. Poznamenal, že predvolanie na vrátenie predmetov sa nezmieňovalo o žiadnom opätovnom zaistení, ktoré v skutočnosti nasledovalo. Súd ďalej zdôraznil, že prokuratúra ani ústavný súd sa nezaoberali sťažovateľovou námietkou, že opätovne zaistené médiá obsahovali informácie chránené dôvernosťou vzťahu medzi advokátom a klientom. Aj keď si bol vedomý toho, že opätovné zaistenie bolo len predbežným opatrením s cieľom

použiť zaistené veci v trestnom konaní v Rakúsku, a že ak boli tieto predmety odovzdané rakúskym orgánom, sťažovateľ má možnosť uplatniť si svoje práva pred týmito orgánmi, Súd považoval za podstatné, aby ochrana práv zaručených Dohovorom bola skutočná a účinná. Slovenská republika bola podľa neho povinná takúto ochranu práv sťažovateľovi poskytnúť. Keďže vnútroštátne orgány neposkytli relevantné a dostatočné dôvody na zamietnutie sťažnosti sťažovateľa v súvislosti s opätovným zaistením, v súvislosti s ktorým nemal účinné záruky voči svojvoľnosti a zneužitiu, tento zásah Súd nepovažoval za primeraný sledovanému legitímnemu cieľu, a teda nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. Preto dospel k záveru, že **došlo k porušeniu článku 8 Dohovoru**. Námietku podľa článku 13 Dohovoru Súd nepovažoval za potrebné samostatne skúmať.

Sťažovateľ požadoval 100 000 EUR ako náhradu nemajetkovej ujmy. Súd mu z tohto titulu priznal 2 000 EUR. Vzhľadom na to, že sťažovateľ si neuplatnil žiadny nárok na náhradu nákladov a výdavkov, Súd mu z tohto titulu nepriznal žiadnu sumu.

SCHRAM proti Slovenskej republike

rozsudok z 23. októbra 2018

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 8555/17, podanej proti Slovenskej republike 19. januára 2017 slovenským občanom, pánom Dávidom Schramom. Sťažovateľ podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru namietal, že konanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré prebiehalo pred prokurátorom, okresným súdom a odvolacím súdom nespĺňalo požiadavku „urýchlenosti“. Sťažoval sa sťažoval aj na ústavnom súde podľa článku 127 ústavy. Ústavný súd prijal na ďalšie konanie časť sťažnosti týkajúcu sa okresného súdu a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol. V náleze z júna 2016 ústavný súd posúdil iba časť konania pred okresným súdom, ktoré trvalo 44 dní a konštatoval porušenie práva sťažovateľa zaručeného článkom 5 ods. 4 Dohovoru. Nepriznal mu však žiadne finančné zadosťučinenie ani náhradu trov právneho zastúpenia, pretože dospel k záveru, že konštatovanie porušenia práva sťažovateľa predstavovalo dostatočné zadosťučinenie. V sťažnosti podanej Súdu sťažovateľ namietal porušenie článku 5 ods. 4 Dohovoru a okrem toho sa sťažoval aj podľa článku 5 ods. 5 a článku 13 Dohovoru, že mu v tomto ohľade bolo odopreté finančné odškodnenie a že nemal účinný vnútroštátny prostriedok nápravy, aby napadol tento výsledok.

Súd rozsudkom z 23. októbra 2018 vyhlásil časť sťažnosti týkajúcu sa konania pred prokurátorom za neprijateľnú a zvyšok sťažnosti za prijateľný, pričom námietku vlády, že na základe nálezu ústavného súdu sťažovateľ stratil status poškodenej osoby, spojil s podstatou sťažnosti.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd uznal jednu z námietok vlády, že sťažovateľ proti fáze konania pred prokurátorom nenamietal vo svojej ústavnej sťažnosti. Nestotožnil sa však s argumentáciou vlády týkajúcou sa nesprávnej formulácie ústavnej sťažnosti sťažovateľa vo vzťahu k postupu krajského súdu, ani s argumentom týkajúcim sa nevyužitia žaloby o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a tieto časti námietky vlády o nevyčerpaní vnútroštátnych prostriedkov nápravy zamietol.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti Súd poznamenal, že posudzované obdobie rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby trvalo 2 mesiace a 13 dní na dvoch stupňoch konania. V súlade s nálezom ústavného súdu, ako aj so svojou vlastnou judikatúrou konštatoval, že

predmetné konanie nebolo v súlade s požiadavkou „urýchlenosti“ podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru. Ďalej poukázal na skutočnosť, že ústavný súd napriek uznaniu porušenia článku 5 ods. 4 Dohovoru sťažovateľovi nepriznal žiadne finančné zadost'učinenie, ani náhradu trov právneho zastúpenia. V tejto súvislosti Súd konštatoval, že na rozdiel od ostatných ustanovení Dohovoru, článok 5 obsahuje v odseku 5 osobitnú klauzulu požadujúcu priznať finančné odškodnenie za väzbu, ktorá bola v rozpore s týmto ustanovením a poznamenal, že v množstve predchádzajúcich prípadov samotné uznanie porušenia článku 5 Dohovoru nebolo dostatočné na to, aby sťažovateľ a zbavilo statusu poškodenej osoby. Preto dospel k záveru, že nález ústavného súdu neposkytol sťažovateľovi takú nápravu, na základe ktorej by stratil status poškodenej osoby a teda **došlo k porušeniu článku 5 ods. 4 Dohovoru**. Vzhľadom na uvedený záver Súd nepovažoval za potrebné samostatne preskúmať podstatu námietok sťažovateľa podľa článku 5 ods. 5 a článku 13 Dohovoru.

Sťažovateľ požadoval 2 000 EUR ako náhradu nemajetkovej ujmy. Súd mu nárok z tohto titulu priznal v plnom rozsahu. Vzhľadom na to, že sťažovateľ si neuplatnil žiadny nárok na náhradu nákladov a výdavkov, Súd mu z tohto titulu nepriznal žiadnu sumu.

KLAČANOVÁ proti Slovenskej republike rozsudok z 27. novembra 2018

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 8394/13, podanej proti Slovenskej republike 26. januára 2013 slovenskou občiankou, pani Annou Kľačanovou. Sťažovateľka si v roku 2004 uplatnila reštitučný nárok, ktorým požadovala vrátenie niekoľkých pozemkov. V decembri 2011 podala proti pozemkového úradu žalobu pre nečinnosť, ktorou sa domáhala zrýchlenia reštitučného konania. Keďže v tomto konaní je právne zastúpenie povinné, sťažovateľka bola zastúpená advokátkou. V apríli 2012 krajský súd žalobe sťažovateľky vyhovel. Zároveň jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia, ktorá však pokrývala iba tri úkony právnej služby, hoci sťažovateľka požadovala náhradu trov právneho zastúpenia za päť úkonov. V rozhodnutí krajského súdu nebola žiadna zmienka o zvyšných dvoch úkonoch právnej služby. Keďže proti rozhodnutiu nebolo prípustné odvolanie, sťažovateľka sa obrátila na ústavný súd podľa článku 127 ústavy. Ústavný súd uznesením z júna 2012 sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Odkázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej rozhodnutiami o trovách môžu byť základné práva a slobody porušené iba výnimočne, konkrétne iba ak bolo do takýchto práv a slobôd zasiahnuté mimoriadne závažným spôsobom. Aj keď ústavný súd uznal, že rozhodnutie v sťažovateľkinom prípade bolo z hľadiska zákonnosti spochybniteľné, zobral do úvahy skutočnosť, že hodnota zvyšných dvoch úkonov právnej služby bola iba okolo 270 EUR, čo bolo menej ako trojnásobok minimálnej mzdy, čiže limit aplikovateľný aj na prípustnosť dovolania. Uviedol, že v prípade tak zanedbateľnej sumy by poskytnutie ochrany ústavným súdom bolo možné iba za veľmi výnimočných okolností, avšak v prípade sťažovateľky takéto okolnosti neexistovali. Sťažovateľka pred Súdom namietala porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru tým, že krajský súd nepreložil žiadne dôvody k nevyhoveniu jej nároku na náhradu trov vo vzťahu k zostávajúcim dvom úkonom právnej služby. Okrem toho namietala podľa článku 13 Dohovoru, že nemala k dispozícii účinný prostriedok nápravy v súvislosti s jej sťažnosťou podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru.

Súd rozsudkom z 27. novembra 2018 spojil námietku vlády podľa článku 35 ods. 3 písm. b) Dohovoru s podstatou sťažnosti podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru a vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti, Súd poukázal na to, že krajský súd sa nárokom na náhradu trov právneho zastúpenia zaoberal tak, ako keby pozostával iba z troch úkonov právnej služby, uznávajúc ich právny základ, ako aj ich rámec a zostávajúcimi dvoma úkonmi sa vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal. Bol toho názoru, že krajský súd nárok vo vzťahu k týmto dvom úkonom jednoducho prehliadol. Súd pripomenul, že riziko akejkoľvek chyby urobenej štátom musí znášať štát a omyly nesmú byť naprávané na náklady dotknutého jednotlivca. Opomenutie krajského súdu rozhodnúť o sťažovateľkinom nároku Súd vnímal ako zásah do podstaty jej práva na prístup k súdu vo vzťahu k tomuto nároku. Pokiaľ ide o námietku vlády, že sťažovateľka neútrpela podstatnú ujmu a že vec bola riadne preskúmaná vnútroštátnym súdom, Súd poznamenal, že aj keby sťažovateľka neútrpela žiadnu podstatnú ujmu, jej sťažnosť by nemohla byť zamietnutá, ak nebola náležite preskúmaná vnútroštátnym súdom. Poznamenal, že ústavný súd vo svojom uznesení vôbec nezobral do úvahy argumenty sťažovateľky, vrátane tých, ktorými sa odvolávala na článok 6 ods. 1 Dohovoru. Za týchto okolností Súd konštatoval, že požiadavka, aby bol prípad náležite preskúmaný vnútroštátnym súdom, nebola splnená. Námietku vlády preto zamietol a dospel k záveru, že došlo k **porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**. Vzhľadom na tento záver Súd nepovažoval za potrebné osobitne preskúmať podstatu sťažnosti podľa článku 13 Dohovoru.

Sťažovateľka požadovala 1 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho požadovala 269,58 EUR ako náhradu trov jej právneho zastúpenia pred ústavným súdom a 33,90 EUR za poštovné v konaní pred Súdom. Súd priznal požadované sumy v plnom rozsahu, teda 1 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 303,48 EUR z titulu nákladov a výdavkov.

LAKATOŠOVÁ A LAKATOŠ proti Slovenskej republike rozsudok z 11. decembra 2018

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 655/16 podanej proti Slovenskej republike 21. decembra 2015 slovenskými občanmi, pani Žanetou Lakatošovou a pánom Kristiánom Lakatošom. Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Dňa 16. júna 2012 mestský policajt J., ktorý v tom čase nebol v službe, nelegálne držanou zbraňou na dvore rodinného domu v Hurbanove začal bez slov strieľať a prestal, keď bol zásobník zbrane prázdny. V konečnom dôsledku boli traja členovia rodiny sťažovateľov zastrelení a obaja sťažovatelia vážne zranení. Po streľbe sa policajt vrátil do auta a odviezol sa k domu starostky Hurbanova, pred ktorým bol napokon zatknutý. J. bol následne obvinený okrem iného zo zločinu úkladnej vraždy, sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu, v súbehu so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. Počas výsluchov v prípravnom konaní J. niekoľkokrát vypovedal o svojich spomienkach na udalosti, priznal sa k obvineniam vo všetkých bodoch a vyjadril ľútosť. V priebehu vyšetrovania bol skúmaný jeho duševný stav a znalci z odvetvia psychiatrie a klinickej psychológie vypracovali spoločný znalecký posudok. Znalci dospeli k záveru, že J. netrpí žiadnou duševnou chorobou v zmysle psychózy, avšak trpel prechodnou duševnou poruchou známou ako „abnormálna skratová reakcia s klinickým priebehom vystupňovaného afektu“, ktorá vyústila do jeho zmenšenej pričetnosti v kritickom okamihu, preto počas páchania trestného činu mal podstatne zníženú schopnosť

rozpoznať protiprávnosť svojho konania a ovládať ho. Podľa psychológa významným motívom určujúcim jeho správanie pred a počas skutku mohla byť jeho opakovaná frustrácia z vlastnej práce a z toho, že nemohol vyriešiť otázku verejného poriadku v meste, najmä problémy týkajúce sa rómskej časti obyvateľstva. Bezprostredný motív jeho konania v kritickom čase však nebol jasný. V marci 2013 Špecializovaný trestný súd vyhlásil rozsudok, ktorým uznal J. za vinného v zmysle obžaloby, odsúdil ho na trest odňatia slobody v trvaní 9 rokov a uložil mu ústavné ochranné psychiatrické liečenie a ochranný dohľad na dobu 3 rokov. Vzhľadom na skutočnosť, že J. aj prokurátor sa vzdali práva na odvolanie, rozsudok v súlade s príslušným ustanovením Trestného poriadku obsahoval iba krátky popis trestného činu a odsudzujúci výrok a neobsahoval žiadne právne zdôvodnenie. Sťažovatelia v trestnom konaní vystupovali v procesnom postavení poškodených a uplatnili si nárok na náhradu škody. Špecializovaný trestný súd ich v rozsudku odkázal na občianskoprávne konanie. Sťažovatelia neúspešne podali proti rozsudku odvolanie. Neuspeli ani so sťažnosťou na ústavnom súde. Sťažovatelia namietajú porušenie článku 2 a 14 Dohovoru sa pred Súdom sťažovali, že slovenské orgány náležite nezvážili údajné rasové podtóny trestného činu spáchaného voči nim a členom ich rodiny. Ďalej namietali proti chýbajúcemu odôvodneniu odsudzujúceho rozsudku. Sťažovali sa tiež podľa článku 2 v spojení s článkom 13 Dohovoru na nemožnosť vypočúvať znalcov alebo inak napadnúť závery znalcom ohľadom duševného stavu J., čo im údajne bránilo v aktívnej účasti na konaní.

Súd rozsudkom z 11. decembra 2018 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti Súd konštatoval, že slovenský právny poriadok poskytuje primeraný mechanizmus na zabezpečenie požadovanej úrovne ochrany obetiam rasovo motivovaného trestného činu vraždy. Nebol však presvedčený o tom, že v posudzovanom prípade bol tento mechanizmus primerane uplatnený. Súd poukázal na skutočnosť, že hoci takmer všetci svedkovia popreli akékoľvek predpojaté vyhlásenia alebo zaujaté správanie J. voči Rómom, v znaleckom posudku znalec uviedol ako významný motív determinujúci konanie sťažovateľa jeho pokračujúcu frustráciu, že nebol schopný vyriešiť problém verejného poriadku, predovšetkým problémy týkajúce sa Rómov. Ďalej Súd poznamenal, že znalec i jeden zo svedkov spomenuli incident, ktorý sa mal odohrať týždeň alebo dva pred streľbou, pri ktorom sa J. správal agresívne voči synovcovi jednej z obetí a ďalším dvom rómskym chlapcom, ktorí boli prichytení pri krádeži. Súd bol toho názoru, že za týchto okolností mali vyšetrovatelia a prokurátori vierohodnú informáciu dostatočnú na to, aby ich upozornila na potrebu vykonať počiatočné preverovanie a v závislosti od jeho výsledku viesť vyšetrovanie možných rasových podtónov trestného činu. Súd podotkol, že vnútroštátne orgány vypočuli svedkov a znalcov k možnému rasovému pozadiu konania J. a požiadali znalca o zhodnotenie jeho pohnútky, avšak vyšetrovanie nerozšírili o možný rasový motív skutku, predovšetkým neuskutočnili dôkladné preskúmanie skutočnosti, že krátko pred skutkom sa J. agresívne správal k rómskym chlapcom. V tejto súvislosti zopakoval, že ak vo vyšetrovaní vyjde najavo akýkoľvek dôkaz o rasovom predsudku, musí byť preskúmaný a ak je takýto predsudok potvrdený, je potrebné uskutočniť dôkladné preskúmanie všetkých skutočností s cieľom odhaliť akékoľvek možné rasové motívy. Súd tiež poukázal na to, že špeciálny prokurátor obžaloval J. zo zločinu vraždy s priťažujúcou okolnosťou, ktorou bolo spáchanie skutku na viacerých osobách a inou prípadnou priťažujúcou okolnosťou spočívajúcou v rasovom motíve sa prokurátor vôbec nezaoberal. Súd poznamenal, že právnenému zástupcovi sťažovateľov nebolo pred súdom umožnené klásť znalcom otázky ohľadom rasového motívu skutku, keďže poškodený mohol položiť len otázky týkajúce sa nároku na náhradu škody. Poukázal tiež na to, že poškodený nemohol zabrániť vydaniu zjednodušeného rozsudku a nemohol podať odvolanie týkajúce sa výroku o vine a treste. Súd zdôraznil, že za situácie, keď slovenský právny poriadok neumožňuje

poškodeným vystupovať v trestnom konaní v postavení vedľajšieho účastníka alebo súkromného žalobcu, ako je to v niektorých krajinách, je úloha prokurátora zásadná, keďže jedine prokurátor vykonáva dozor nad vyšetrovaním v prípravnej fáze trestného konania, na základe obžaloby v zásade načrtáva rozsah rozhodnutia súdu a má právo iniciovať plný prieskum pred odvolacím súdom. Hoci v tomto prípade už prvotná výpoveď J. obsahovala možný rasový motív jeho konania, prokurátor nedal v priebehu vyšetrovania vyšetrovateľovi pokyn viesť vyšetrovanie týmto smerom, nenapravil tento nedostatok vo vznesenom obvinení a ani v obžalobe nehovoril o možnom rasovom motíve, najmä neuviedol dôvody, prečo predchádzajúce násilné správanie J. a jeho vlastné vyhlásenie spolu so zisteniami klinického psychológa nemohli byť prepojené s rasovými motívmi útoku. Vzhľadom na to Súd konštatoval, že vnútroštátne orgány vedúce trestné stíhanie nepreskúmali možný rasový motív a predovšetkým neuviedli žiadne dôvody, pre ktoré považovali alebo nepovažovali skutok, ku ktorému došlo 16. júna 2012, za rasovo motivovaný. Ich postup nezodpovedal povinnosti štátu viesť v tomto ohľade dôrazné vyšetrovanie vzhľadom na potrebu neustále potvrdzovať odsúdenie rasizmu v spoločnosti. Preto Súd dospel k záveru, že **došlo k porušeniu článku 14 v spojení s článkom 2 Dohovoru**. Vzhľadom na tento záver Súd nepovažoval za nevyhnutné samostatne posudzovať námietku podľa článku 13 v spojení s článkom 2 Dohovoru.

Sťažovatelia požadovali spoločne 50 000 EUR ako náhradu nemajetkovej ujmy. Súd im z tohto titulu priznal každému 25 000 EUR. Vzhľadom na to, že sťažovatelia si neuplatnili žiadny nárok na náhradu nákladov a výdavkov, Súd im z tohto titulu nepriznal žiadnu sumu.